

Xabier Letona

DANI BLANCO

Zorraren auditoria, Grezian eta hemen

ILUSIOA da edozein aldaketarako akuilu nagusia eta Syrizaren garai-penak zerbait ekarri badu horixe da, ilusio haize bolada ederra Troikak menderatzen duen Europako gotorlekura. Ilusioaren aurretik, alabaina, pobrezia, etsipena eta etorkizun eza norbere larrutan jasatea ezinbestekoa bide da beste-lako aukerei atak irekitzeko.

Horixe izan da Grezian gertatutakoa eta orain ikusteko dago miseria barreiatu den Europako beste herrialdeetan Greziakoak zein eragin izango duen. Espainian, Portugalen, Italian... pobrezia eta etsipen maila sakonagoa beharko da erantzuteko edo hangoak balio dezake hauek lehenago erreakzionatzeko? Datozen hila-beteetan lehen erantzunak ikusiko ditugu, bereziki Espainian, eta Grezian moduan, Podemos indar politiko berrian finkatuko dira Europa osoko begiradak.

Alexis Tsiprasek ate berriak ireki ditu Grezian eta orain gudua-ren ordua da. Europako demokrazia ereduak erakusten du herritarren sostengua lortuz gero, egiazko alternatiba aurkezten duen indar batek eskura dezakeela gobernu; orain ikusi beharko da, Syrizar horretarako egiazko aukerarik uzten zaion, indar mediatiko eta ekonomiko nagusiak greziar oligarkiaren esku daudenean. Troikak bereziki lagunduko duen Greziaren oligarkia indartsuaren aurka egin beharko du lehenik Tsiprasek; eta, aldi berean, Troika beraren aurka.

Oligarkiaren borrokan bere pribilegioen murrizketari ekin beharko dio, aberastasuna era justuagotan banatzeko modu bakarra; eta Europar Batasunarekin bere zor publikoaren negoziazioa bideratu beharko du (240.000 milioi

euro, BPGren %175), zati bat kitatuz eta beste bat epe luzera bideratuz. Tresna interesgarri zein ezinbestekoa jarri beharko du abian Syrizak horretarako, zorraren auditoriarena. Hego Amerikan egin dira halako esperimentuak, bereziki Ekuadorren, baina ez Europan. Zorraren errealitatea herritarren aurrean biluzteko aukera bikaina da.

Kasu honetan epaileek bankuen alde egin dute. Zorraren auditoriak zer esango luke?

Denak adierazten du Europar Batasunak bere alde malgua erakutsiko duela oraingoan, batez ere beste herrialde batzuetan gisa bereko fenomenoak saihesteko. Nola eta noraino? Inork ez daki, baina unea laborategikoa da, Greziakoak egoera berriak ireki ditza-keelako maila guztietan. Irekiko al ditu!

ZOR kontuetan, hala ere, eskandalua ez da estatuen zor publiko-
ra mugatzen, gizarteko esparru askotan ikus liteke nola sistema ekonomiko eta politikoak babes-
ten duen bankuen jarduera, hauen jokamolde ugari moralaren eta herritarren duintasunaren aurkakoak izan arren. Etxebizit-
zen hipotekak eta etxegabetxeak izan daitezke ezagunenak, baina azpiegitura handien eraikuntzara-
ko instituzioek lotutako zorpe-
tzeetan ere ez da eskandalu gutxi, izan itzaleko bidesarien formula-
pean egindakoetan edo bestela-
koetan.

Honako hau, adibidez, gertu-
ko adibide bat da: azpiegitura

handi bat eraikitzeko euskal insti-
tuzio batek mailegu handi bat
eskatzen du. Baina hauteskun-
deen ondorioz, gobernu aldaketa
eta proiektu aldaketa dator azpie-
gitura horrekiko, eta jadanik insti-
tuzioak ez du mailegu hori guz-
tia behar. Baina, finantza
sistemak ondo lotuak ditu halako
egoerak, bai mailegu handiak
eskatzen dituzten azpiegitura
proiektu erraldoiak babesteko,
eta baita bankuek diru etekinak
bai ala bai lor ditzaten ere. Horre-
gatik, baldintza bat jartzen diote
instituzioari: dirua emango dizut,
baina dirua erabili ala ez, zuk
interes bat ordainduko didazu
hainbat denboran. Ados, diote
agintariak.

Baina proiektu berria bideratu
duten agintari berriek halako diru-
tzarik behar ez dutenez, saiatzen
dira birnegoziatzen maileguaren
baldintzak: ez, ez da posible diote
bankuek. Eta adostasunik ez
dagoenez epailetara doa auzia.
“Ez –dio epaileak– bankuek arra-
zoi dute eta zuk –instituzioari–
adostutakoa ordaindu beharko
duzu”.

Gipuzkoako Hondakinen
Kontsorzioan gertatutakoa da.
EAJk Gipuzkoako Diputazioa
kudeatzen zuenean GHK-k maile-
gua eskatu zuen Zubietako erraus-
te planta egiteko eta *swap* formula-
pean lotu Caixabank eta
Banestorekin. Ia 60 milioi euroko
kostarekin interesetan, urtez urte
GHK-k ordaindu behar duena,
berdin dio mailegua erabili hala ez.
Kasu honetan epaileek bankuen
alde egin dute. Zorraren audito-
riak zer esango luke?

Bai, gauza bat da hau-
teskundeak irabaztea
eta oso bestelakoa sis-
tema aldatzea. ■

